

Svensk Vindenergis synpunkter på ”Förslag till förordning om netto-nollindustrin – Net Zero Act”

Svensk Vindenergi tackar för möjligheten att lämna synpunkter på Klimat- och näringslivsdepartementets remiss gällande EU-kommissionens förslag till ”förordning om netto-nollindustrin – Net Zero Industry Act.” Svensk Vindenergi är en branschförening för företag i vindkraftens hela värdekedja. Våra medlemmar har svarat för merparten av de satsningar som ökar vindkraftsproduktionen med 33 TWh under perioden 2017–2024.

Övergripande synpunkter

Svensk Vindenergi är över lag positiva till kommissionens förslag. Klimatkrisen och den ryska invasionen av Ukraina har visat på behovet av en snabb utbyggnad av elproduktion och vikten av omställningen bort från fossila insatsvaror och bränslen. Klimatkrisen driver samtidigt på denna utveckling och gör att stora delar av världen ska genomföra samma omställning under en kort period. För att Europa och Sverige inte ska tappa konkurrenskraft är det viktigt att säkerställa industrins omställning och produktionskapaciteten inom EU. Svensk Vindenergi har följande synpunkter på kommissionens förslag:

- Svensk Vindenergi anser att syftet med förordningen om att skala upp produktionskapaciteten av nyckelteknologier som är avgörande för att nå klimatmålen är bra.
- Vi anser att det är bra med en målsättning angående produktionskapacitet som ska uppnås och att vissa tekniker har identifierats som särskilt viktiga. Däremot vill vi vara tydliga med att det är minst lika viktigt för kommissionen att kunna visa på flexibilitet jämt mot målsättningen och de utpekade teknikerna, som kan komma att ändras på sikt.
- Svensk Vindenergi anser det är bra att kommissionen föreslår att satsa på utbildning och innovation. Sverige ligger idag långt efter många andra länder till exempel när det gäller regulatoriska sandlådor som syftar till att skapa innovativ regelutveckling och en möjlighet att pröva ny teknik i kommersiella miljöer. Det är särskilt viktigt att ny innovation kan testas i ett läge när utvecklingen går så snabbt. Regelverken ska inte bli flaskhalsen.
- Sverige bör titta på hur man med olika medel kan finansiera stora språng i teknikutveckling och skala upp volymerna av befintlig teknik för att kunna säkra produktion och tillgång till komponenter för elektrifieringen i Sverige.

Detaljerade synpunkter

Svensk Vindenergi delar och ställer sig bakom syftet till kommissionens förslag om att skala upp produktionskapaciteten av nyckelteknologier som är avgörande för att nå klimatmålen. Parisavtalet och den ryska innovationen har båda visat på behovet att ställa om och att det nu måste gå mycket snabbare än vi tidigare trott. Klarar vi inte att skala upp produktionskapaciteten kommer vi inte heller att nå våra målsättningar för klimat eller elproduktion.

Svensk Vindenergi anser det är bra med en målsättning angående produktionskapacitet om 40 procent som ska uppnås och att vissa tekniker har identifierats som särskilt viktiga. Det ger industrin en viktig

styråra och politisk stabilitet för investeringar. Däremot vill vi vara tydliga med att det måste finnas ett mått av flexibilitet jämt mot en fast målsättning och de utpekade teknikerna. Målet måste kunna ta hänsyn till enskilda länders, eller sammanslagning av länders, ambitionsökningar eller enskilda mål och inte strikt styra mot den av kommissionen utpekade målsättningen. Ett aktuellt exempel på när spelplanen snabbt ändras är den överenskommelse som slöts i Ostende mellan Belgien, Danmark, Tyskland, Frankrike, Irland, Luxemburg, Nederländerna, Norge och Storbritannien om Nordsjön. Fram till 2030 planerar dessa länder att bygga 120 GW ny havsbaserad vindkraft i Nordsjön och till 2050 ska detta utökas till 300 GW.

En sådan storskalig utbyggnad av havsbaserad vindkraft kommer kräva enorma investeringar i leverans- och produktionskedjorna för att kunna möjliggöras. Samtidigt som den politiska målsättningen för Nordsjön tillkännagavs gick över 100 VD:ar för bolag inom leveranskedjan av vindkraft ut i en gemensam [industrideklaration](#) och pekade framför allt på behovet av omfattande investeringar i produktionskapacitet för hela leveranskedjan. Några av de viktigaste budskapen de framförde var: 1. Europa har redan en fungerande leveranskedja för utbyggnaden av havsbaserad vind, 2. Industrin är inte tillräckligt stor, idag finns kapacitet att bygga 7 GW om året men det kommer behövas 20 GW för att nå målsättningen i bara Nordsjön, 3. Det kommer krävas stora investeringar i produktionskapaciteten, inte minst vad gäller hamnar och i elnät, 4. EU måste bygga ut och modernisera nätninfrastrukturen samtidigt som investeringsklimatet måste bli bättre. Kostnaderna för insatsvaror har ökat med upp till 40 procent de senaste två åren samtidigt som nationella politiska interventioner på elmarknaden ytterligare ökat kostnaderna och drivit bort investerare. EU måste återupprätta ett gott investeringsklimat.

Svensk Vindenergi anser att det är bra att kommissionen satsar på utbildning och innovation. Precis som produktionskapaciteten måste öka i EU ökar också behovet av utbildningsinsatser öka kraftigt för att möta efterfrågan. Dessa insatser måste påbörjas genast om vi inte ska få än värre flaskhalsar i systemet än vi redan har. Svensk Vindenergi genomförde år 2023 en egen [undersökning](#) bland våra medlemsföretag om hur de ser på kompetensförsörjningen framåt. Drygt hälften av respondenterna känner sig oroliga eller mycket oroliga för sin kompetensförsörjning. Samtidigt är respondenterna ännu oroligare för kompetensförsörjningen inom energiomställningen i stort. Vindkraftsbranschen är inte en isolerad bransch; för utbyggnaden av elproduktion krävs exempelvis också utbyggnad av elnät.

Vad gäller innovation är Svensk Vindenergi positiva till det förslag som kommissionen har presenterat gällande regulatoriska sandlådor som möjliggör för att testa ny teknik i större skala med direkt kommersiell användning. Detta kommer vara avgörande för att ny teknik snabbt ska kunna testas i ett läge när alla olika lösningar kan bidra till att nå målsättningen och skapa en nödvändig flexibilitet i regelverket. Vid mer stabila förhållanden hade en översyn av regelverk möjligen haft liknande effekt, även om det skulle tagit längre tid. Den situation vi nu befinner oss i med ett krig i vårt närområde, klimatförändringar, en extremt snabb teknikutveckling och den konkurrens vi möter från andra delar av världen måste det gå att skapa mer flexibla lösningar på ett rättssäkert sätt. Ett konkret exempel på vart detta skulle kunna appliceras är exempelvis vid utbyggnaden av havsbaserad vindkraft.

Svensk Vindenergi anser att regeringen bör se över hur man med olika medel kan finansiera stora språng i teknikutvecklingen och skapa de allra bästa förutsättningar att skala upp volymerna för befintlig teknik för att kunna säkra produktion i Sverige. Sverige har en målsättning om att skala upp dagens elproduktion från 170 TWh per år till minst 300 TWh per år senast 2045. Ett flertal rapporter från både branschföreningar och expertmyndigheter visar dock på att behovet av storskalig ny elproduktion kommer behövas redan under 2030-talet. Ska vi klara en sådan utbyggnad är det viktigt att vi har likartade spelregler i Sverige som övriga EU. Svenska företag har redan idag en nyckelroll i leverantörskedjan av exempelvis vindkraft både till land och till havs samt för moderna och robusta elsystem. Den svenska hemmamarknaden är jämförelsevis liten men i en snabb utbyggnad av det svenska elsystemet är det avgörande att svensk spetskompetens inom HVDC, kabelteknik, batterilösningar etcetera tas tillvara fullt ut.

Det handlar förstås också om att Sverige inte får halka efter i konkurrensen inom EU. Vi ska inte begränsa den svenska konkurrenskraften i onödan om vi tidigt vet att det är en ojämn spelplan. Vi måste i stället säkerställa att svenska företag inte missgynnas på grund av att andra länder använder sig av stödsystem för sin industri och elproduktionsutbyggnad. De stora volymer som kommer behövas av redan befintlig teknik för att vi ska kunna nå de politiska målsättningarna är en möjlighet för Sverige att kraftigt öka sin konkurrenskraft. Om Sverige däremot inte tar vara på den chansen finns en risk att utvecklingen, jobben och skatteintäkterna hamnar i våra grannländer eller i andra delar av världen.

Stockholm 2023-05-04

Daniel Badman
Vd Svensk Vindenergi

Erik Almqvist
Ansvarig Marknad Svensk Vindenergi